

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piata Săsească nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Vizitările neretrânse nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserațiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECA
la Viena, la M. Dukos Nachf.,
Str. Augustinilor 2, Maria Teodor,
Heinrich Schalek, A. O-
selik Nachf., Anton Orpelt,
la Budapesta la A. V. Golber-
ger, Kkstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-kürt
Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicările
mai dese după tariful și în vo-
luntă. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în două ediții:
Abonamente pentru ANȘTRU-ȘARAI:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumneșă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumneșă 8 fr. pe an.
Se primumără la toate că-
știle poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamente pentru BRASOV:
Administrațiunea, Piata mare
bărgal Inului Nr. 30. etajin
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 187.

Brașov, Sâmbătă 29 August (11 Septembrie)

1909.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Sâmbătă, ziarul nu va apare până Luni, sara.

Ordonanța lui Apponyi.

Atitudinea romano-catolicilor. — Congresul mi-
renesc. — Cine va trage scurta.

De pe Murăș, 9 Sept. n. 1909.

Ziarul „Alkotmány“ în Nrul său din 3 Septembrie 1909, într'un raport despre adunarea din ast an a catolicilor germani, dă în extras vorbirea germanului Marx, care spune între altele următoarele: „E inadmi-
sibil, ca religionea să o considerăm în școale de obiect de mâna a doua. Biserica are un drept indiscutabil ca ea însăși să îndeplinească și să controleze catechizarea. Religia trebuie propusă în limba maternă a copiilor. (subliniat de „Alk.“) Când frații poloni s'au luptat pentru acest drept natural al lor, catolicii germani până la unul, au fost pe partea lor“.

Durere, noi, naționalitățile din Ungaria, nu ne putem lăuda cu astfel de soți de lupți. Noi nu putem zice, că romano-catolicii noștri maghiari au acel simț de dreptate, ce-l admirăm la catolicii germani. Principiile expuse de Marx, în vorbirea citată, sunt principiile bisericii catolice. Cu toate acestea până acum nici un maghiar catolic, nici laic, nici preot, n'a sărit întru apărarea dreptului acestuia natural al bisericii! Nici chiar „Alkotmány“ — care de altcun neincetă se laudă că totdeauna a desaprobat șovinismul intransigent și tendințele de maghiarizare cu forța. Aceste enunțări însă nu-l împiedică de a da loc — în același Nr. — unui articol scris de un preot catolic (Dr. Kiss) care aprobă întru toate ordonanța lui Apponyi. Să fie bine înțeles, un articol independent de polemia Dr. Babeș-Brânzeu, etc.

În general însă, atitudinea ziarului „Alkotmány“ e foarte rezervată. Discuția începută în coloanele ziarului de Dr. Babeș, o declară de încheiată în Nr. 212 crt. pentru că „nu vrea să restrângă chestia între marginile strănte ale unei polemii, care tot-

deanna deroagă esenței (a lényeg ro-
vására)“, dar nici decât nu vrea să-și spună opinia.

Suntem curioși să vedem odată atitudinea romano-catolicilor în chestia aceasta, dela a cărei rezolvare atârână — nu puțin — și viitorul bisericeii rom. cat. maghiare. Pentru că dacă Apponyi s'a putut amesteca în afacerile interne ale bisericilor românești, de sigur un urmaș al lui, pe baza acestui precedent, se va amesteca și în afacerile puternicilor romano-catolici.

Ideia unui congres al mirenilor uniți, ideia susținută de Gazeta e primită cu multă simpatie în cercurile preoților. Și mai ales ideia unui congres permanent al mirenilor. Pentru că acum, ca niciodată simțim mai mult roadele funeste ale păcatelor din vremuri... Lipsa cooperării mirenilor ne doare mult, pe toți aceia cari cunoaștem lipsa de interes, ce o arată inteligența noastră mireană față de afacerile bisericești. Cred însă, că în felul arătat de „Gazeta“ nu se va putea rezolvi nici chestia aceasta atât de însemnată. Pentru că a trecut vremea aceea, când guvernele și dietele dăruiau autonomii și permisiuni de a ținea congrese, cu delegați aleși. — O organizație însă, la felul Ligei catolice maghiare a tuturor românilor greco-catolici, din întreaga provincie metropolitană, cred că ar fi mai cu efect. O organizare într'o ligă regnicolară a Românilor greco-catolici, care să-și țină adunarea în fiecare an, în diversele centre, poate-că ar duce la rezultatul dorit. Poate-că o astfel de organizare ar deștepta și interesul mirenilor față de afacerile noastre bisericești-școlastice. Poată-că atunci nu s'ar mai întâmpla ceea-ce s'a întâmplat astă toamnă într'o ospătărie din Târgul-Murășului, când un avocat român gr.-catolic a discutat până aproape de pâruițe cu un avocat jidan pe tema, care confesiune e mai veche, — cea gr.-catolică sau cea izraelită?....

De alt-um preoțimea dorește din toată inima o rezolvare favorabilă a conflictului. Căci niciodată situația preoțimei n'a fost așa de critică ca tocmai în momentele de față. Preoțimea știe foarte bine, că dacă conflictul se va agrava și nu se va rezolva pe calea dreptății, numai ea va trage scurta.

Vom fi siliți atunci să opunem rezistență extremă, iar rezultatul va fi ajungerea noastră în cea mai neagră mizerie. „Gazeta“ într'un număr mai recent își exprimă speranța, că poporul — mireni — se vor îngriji a suplini în câtva lipsa congruei. Noi preoții însă știm, că aceasta mângăiere e o simplă fata morgana. (?) Cum să înmulțască venitele preoțești acel popor, care la fiecare schimbare de preot se silește a scări și cele puține venite ce sunt? Și încă la îndemnul și cu aprobarea tacită a inteligentului mirean ce locuște în comună!..

Un preot zelos, adorat până la zeificare de poporeni săi, își face dușman întreg satul, îndată ce pășeste cu propunerea ca d. e. să-i padimenteze casele parohiale..

Apoi avem tristul exemplu dela Brașov. Când a fost vorba de ridicarea salariilor preoțești, membrii sinodului parohial în cea mai mare parte n'au vrut să participe la sinod, iar hotărârea în acest senz a celor ce au participat, au mijlocit să se anuleze, „ca apoi un sinod în regulă să rezolveze și această chestie“ — ad calendas grecas — adaug eu. Și notabene, e vorba de Brașov, cu oamenii lui inteligenți!..*)

Ce vei aștepta atunci dela popor?

O vorbă ca o sulă: se apropie epoca martirajului. Martiriul nostru va fi mai mare ca al preoților din

*) Membrii comitetului și sinodului parohial a bisericii Sf. Nicolae din Brașov — pe cât știm nu sunt în contra unei salarizări mai corăpunzătoare a preoților acestei biserici. Ei au fost și sunt însă în contra modului ilegal, cum s'a pus la cale și s'a votat ameliorarea acestor lefuri. — N. Red.

Franța, pentru-că suntem toți oameni cu familie. Vor suferi cu noi mizeria și femeile și copiii noștri. Și vom suferi cu resemnare și cu încredere în Dumnezeu, care nu ne va lăsa. Toți ne vor părăsi, dar Dumnezeu nu ne va părăsi.

Vom suferi, pentru-că știm că numai așa ne vom putea mântui poporul. Recunoștința oamenilor nu o vom aștepta, că suntem sătui de ea îndejuns. Răspăta noastră e la Dumnezeu, i-ri istoria nepărtinitoare, frați preoți, va încresta în câte-va șire și pe adevărații martiri ai veacului al XX-lea.

— sp. —

Catechizarea la armată. În „Pester Loyd“ un pretins militar spunea că la școalele militare de mult se face nemțește catechizarea cadetilor, cu învoirea Mitropoliei ortodoxe. Din loc competent se desminte informația asta tendențioasă. La Sibiu, buniară, catechizarea cadetilor se face numai și numai în românește.

Asupra conferinței episcopale din Blaj ce a avut loc Luni, „V. N.“ află următoarele amănunte: Mitropolitul Mihalyi a salutată pe episcopii și canonicii veniți din depărtare la conferință. I-a răspuns episcopul Radu din Oradea-mare. Au vorbit apoi episcopul Radu, episcopul Hoszu, canonicii Bunea, Stan, Marcu. Toți oratorii începând cu Mitropolitul au protestat împotriva ordonanței ministrului, arătând urmările păgubitoare ce le ar avea pentru biserică. Toți arhieriei sunt mai curând gata a abdica dela demnitatea lor decât să impună clerului o altă limbă de catehizare decât cea românească. S'a ales un comitet sub prezidenția episcopului Hoszu din Lugoj cu însărcinarea de a pregăti un proiect de rezoluție în sensul discursurilor rostite în conferință.

Adunare kossuthistă în Târgul-Mureșului. Cătră sfârșitul lunii acesteia se va ținea în Târgul-Mureșului marea adunare a partidului kossuthist

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Despre visuri, vederea spiritelor și despre fenomenele înrudite cu acestea.

de M. Străjanu.
— Urmare. —

Procesul fiziologic al somnambulismului este o grea enigmă. Primii pași pentru deslegarea ei ar fi o adevărată fiziologie a visului. Schopenhauer are asupra acestei probleme propria sa ipoteză, pe care o credea foarte probabilă. Creerul în somn, zice dânsul, primește excitațiunea pentru formarea imaginilor văzute în vis din lăuntru, în loc s'o primească din afară prin organele simțurilor, ca în timpul vegherii, și astfel efectul ei trebuie să se facă în direcțiunea opusă. În loc să vină dela organele simțurilor, din afară spre interiorul creierului, vine din lăuntru, și în acest mod ea se înderlinește poate prin alte părți ale creierului, poate prin celulele substanței albe, în locul celei cenușii corticale. De a-și se înțelege, pentru ce din visul somnambulant (și chiar din cel normal, când se întâmplă în somn adânc)

nu rămâne nici o amintire la deșteptare; căci acum vibrațiunea fibrelor cerebrale se face întoarsă, și astfel șterge urmele celei anterioare din somn. Un fapt în favoarea acestei presupunerii este totală desorientare de spațiu, ce ni se întâmplă uneori la deșteptarea din somn, așa că toate ni se par întoarse, ce-i la stânga ni se pare la dreapta, ce e dinainte ni se pare dinapoi, și această iluziune, în întunec, durează chiar când reflecțiunea ne spune, că contrariul este aievea până când o alungăm prin pipăit.

Prin această ipoteză se explică mai ales viciuina imaginilor din vis, ca și cum acea ce vedem ar exista aievea înaintea noastră, pentru-că activitatea creierului, pornită din lăuntru organismului, se întinde și asupra nervilor craniani ai simțurilor exterioare, cari acum, conform funcțiunii lor specifice, produc aceleași fenomene, ca și cum ar primi excitațiunile din afară, cu ochii vedem figuri, lumină și colorii, cu urechile auzim sunete și vorbe, cu limba și cu nasul simțim un ori felurite gu-turi și mirosuri. Aceasta ne arată și pentru ce imaginile visului se deosebesc așa de mult prin asemănarea lor cu realitatea de imaginile fantaziei din tim-

pul vegherii; pentru că aceste există numai în creier, pe când cele din vis sunt numai în creier, ci și în organele simțurilor. Și fiindcă în procesul fiziologic al visului se pune în lucrare întâu creierul și pe urmă simțurile exterioare, contrar procesului din timpul vegherii, se întâmplă uneori că activitatea auzului și vederii sau altui simț de abia începe, când creierul se deșteaptă din somn și așa auzim atunci sau ciocănituri la ușă, ori vedem chiar figuri, ca și cum ar veni din afară, de și ele se produc și există numai în capul nostru.

Este chemarea fiziologiștilor să aprecieze valoarea acestei ipoteze, care înlesnește explicarea visurilor și a tuturor fenomenelor psihice anormale, înrudite cu visul. Mie mi se pare, că o singură obiecțiune i s'ar putea face, în urma noilor descoperiri fiziologice, făcute dela 1890 încoa; și anume schimbarea rolului între substanța albă și cea sură corticală. Dacă impresiunile primite de creier la vis ar pune în vibrație celulele substanței albe, în locul celei sure ca în veghiere, ar fi mai anevoie de înțeles deșteptarea imaginilor întipărite în creier în timpul vegherii; precum bunăoară, placa

unui fonograf, pe care s'au întipărit cuvintele unei vorbiri sau o cântare, nu le-ar putea reproduce, dacă ar fi acoperită sau înlocuită cu alta

(Va urma).

Mizeria unei copile.

Într'o seară, obosit de muncă, stam culcat pe pământ lângă colțul unei mari case de piatră; razele roșii ale soarelui la aslințit făceau mai vizibile crăpăturile adânci și petele de noroi de pe zid.

Înăuntru casei, atât ziua cât și noaptea, se frământau, întocmai ca zuganii în clupșă, oameni nemâncați și murdari; ei aveau corpul acoperit cu zdrențe și suflatele lor erau tot așa de murdărite ca și corpurile lor.

Prin ferestrele casei eșea, asemănător fumului des și ușor al unui foc, zgomotul înăbușit și monoton al vieții, care se zbucluma acolo; adâncit într'un fel de piroteală, ascultam acest vuet trist.

Decădată, foarte aproape de mine, din dosul unei grămezi de butoaie goale și de lăzi vechi, se ridică o voce plâpândă și dulce:

În chestia băncii. Vor participa mai mulți deputați kossuthiști. Afară de rezoluția privitoare la bancă, adunarea va mai aduce o rezoluție în care se va cere înfrângerea naționalităților și executarea întocmai a ordonanței lui Apponyi și în legătură cu acestea secularizarea averilor bisericilor românești, respective declararea acestora de averi ale statului.

Bánffy în contra ordonanței lui Apponyi! Nu e vorba de Bánffy cel nou, ci de cel vechiu, și nu e vorba de cea mai nouă ediție a ordonanței ci de originalul ei, conceput de Wlassics. Iată cum povestește d-l E. Babeș, întâmplarea, frește în »Alk«, care-i dă pentru cea din urmă oară cuvântul: »Este un fapt cam puțin cunoscut, că pe acele vremuri, când în ministeriul de culte (Wlassics) se ocupau întâiașdată cu ideea de a da ordonanța de cathecizare, au fost siliți să o pună ad acta, fiindcă primul ministru (Bánffy), între altele asupra meritului juridic al chestiei, în răspunsul său oficial constatase lipsa oricărei baze legale pentru redactarea unui astfel de ordin. Vine deci cam ciudată vorba ministrului, care contestă ori ce legalitate pentru un ius resistendi al bisericilor române.

Attila II înaintea Romei. »Apponyi vânează după laurii cuceritorului barbar Attila. Dacă l-ar slui iuterile ar avea cetezania și el a d. v. asta cetezarea eternă a Românilor: biserica românească închinată lui Dumnezeu și soarelui românismului. Acel soare este limba noastră românească, odrază gîngășă a nobilei ginți latine. Iată-ne dar față în față cu Attila II. — Iarăș stau față în față două conștiinți deosebite, atât după darurile sufletuști cât și ale înțelepciunii. Conștiința unei națiuni civilizate și conștiința unui barbar necoronat....

N'avem cetezanță a tipar! mai departe acest energic articol al d-lui Dr. Cassiu Maniu. E scris într'un entuziasm nepermis în țeara procurorilor.

Cuvinte frumoase de îmbărbătare primim din toate părțile. Unul dintre vechii și venerabili stegari ai luptelor noastre politice ne scrie: »Sunt însuflețit de articoli publicați în »Gazetă« în cauza limbii române și peste tot de tonul hotărât ce se dă de o vreme. A ajuns cuțitul la os, nu mai merge cu conferențe și vizite pe la miniștri ungurești, cu încercări de împăcare! Trebuie să vină un rând de oameni și politiciani și mai presus de toate o generație tânără fără mofturi, fără speculațiuni și gata la toate ce ar urma, căci la din contră ne vom duce pe plute!»

Eminentul nostru publicist Dr. Cassiu Maniu ne scrie asemenea: »E drept, am cam apăsât condeiul. Dar sufletul are poruncile sale și dacă noi vom pune sufletul tot la coadă, cum ne-am îndatinat dela 48 încoace, toată cauza se »oțetește«.

Iubiții mei, cugetați dar bine pe ce cale apucați. Progresul »Gazetei« este egal cu substituirea conștiinței inferioare prin una superioară, ale cărei elemente sunt viața idealilor și a sentimentelor sădite adânc în sufletul omenesc. Presa trebuie să le cultive acestea, căci

Nani, nani pușor
Copilul va dormi curând

Niciodată nu auzisem în această casă mame legănându-și copiii cu atîta gîngășie. Mă ridicai fără zgomet și, aruncaî o privire înapoia, butoaiele. O copilă era așezată pe una din lăzi. Capul său buclat și bălai era mult înclinat, copila cânta cu un aer gânditor:

Nani, nani mic copil
Mama va veni curând
Să-ți aducă prăjituri...

În micile sale mâni murdare, ea ținea mânerul unei lingure de lemn învălit c'o zdranță roșie și-l aținea cu marii săi ochi.

Ea avea ochi frumoși limpezi, duiosi și triști, de-o tristete rară la copii. Expresiunea lor mă izbi atât de mult, încât nu mai văzui murdăria feței și a mânilor.

Pe deasupra copilei, asemenea norilor de funingine și cenușe, treceau strigăte, insulte, un răs de bețiv, plânsete; împrejurul ei, pe pământul noroios, totul era sfărâmat, ciuit, și razele soarelui la asfințit păt u în roșiu resturile lăzilor sfărâmate, dându-le aerul jalnic al rămășițelor unui mare organism dărâmat de mîna nemiloasă a sărăciei.

prin presă se mărește vitalitatea neamului!...»

Apponyi s'a lăsat din nou interviat, de astădată de corespondentul ziarului italian bolognez »Resta del Carlino«. Acuma Apponyi a vorbit de *condamnarea d-nei Vlad*, despre care spune, că »a agitat vioiu și în mod ilegal în contra unei dispozițiuni legale«, și prin urmare justiția n'a putut fi împiedecată să-și spună cuvântul, deși era *fapt hotărât înainte*, că d-na Vlad va fi agrafiată. Cu celelalte plângeri ale Românilor, a zis Apponyi, stăm cam tot astfel. Cu privire la *caracterul iredentist* al mișcării românești Apponyi a spus că această mișcare, deși nu în scopurile urmărite, dar în rezultate poate deveni iredentistă. Dealtfel o conzideră de niște »figuri«, cari vor trece în curând, căci mișcarea naționalistă n'are acea estindere, pe care i-o dau »agitatorii« români. Opreliștea dela participarea la *congresul din Luși* a dat-o dânsul pe motiv, că nu poate permite ca studenții români din Ungaria să se întrunească pe teritoriul altui stat, pentru a deveni »trădători«.

Protestanții în contra catolicilor. I a adunarea generală a ev. aug. din dieceza Baia-mare, superintendentul lor, br. *Zsiliński*, fost secretar de stat sub liberali, a spus o vorbire fulminantă în contra catolicilor, din care reținem o frază de model: »Sfântul Scaun din Roma, perzându-și puterea lumească, întrebuințase resturile puterii spre a restaura biserica catolică. Vaticanul violând libertatea religioasă, se amestecă în afacerile interne ale țării, ba chiar și în sanctuarul familiar al căsătorilor civile de la noi. Bula din urmă e venin smălțuit cu dulceață... etc. etc.

»Voința Națională«, oficiul partidului liberal, spune în articol de frunte că »măsura lui Apponyi vrea să oprească romanizarea maghiarilor, sau neromanizarea Românilor maghiarizați.« Ținem să nu se strecoare astfel de greșeli în ziarele de dincolo, cari fără deosebire de partid poartă o frumoasă și înverșunată campanie în ajutorul nostru. Completăm deci cele date de »V. N.« cu lămurirea, că o »motivare« atât de absurdă nici ministrul nostru de culte nu-și permite; vorba citată pornește dela un inspector școlar hiperzelos.

În acelaș articol găsim pasagiul: »Dealtfel cine ar putea priveghia cum se face predarea religiei? La noi nici asta nu-i lucru mare, confrăților. Cunoaștem cazuri destule, că s'a făcut priveghiare. Directorul școlii populare a întreat pe elevi, și a încercat să-i descoase. Firește, aceștia în naivitatea lor, spuneau câte de toate, și ce spuneau ei, se lua de ban bun din partea inspectorilor. Pe baza aceasta încă de mult s'a reținut leafa la mulți caticheti, iar despre influența imorală ce o are asupra copiilor acest sistem de spionaj, nici nu mai vorbim.

O depeșă prețioasă a primit d-l dr. Stănculescu din București, dela medicii congresiști, sosiți în Constanța. Textul depeșei este: »Simțim cu toții păreri de rău, că nu puteam sta timp mai îndelungat pe pământ românesc, și din inimile noastre pline de calde simpatii, trimitem confrăților noștri români ville noastre mulțu-

Fără voia mea, făcui o mișcare; copila se înfloră, mă zări, și ochii săi bănuitori se micșorară; ea se ghemui ca un șoricel în fața pisicii. Cu un surâs, îi privii fața sa timidă, tristă și murdară.

Ea își strânse puternic buzele, și sprâncenele sale tremurară; apoi se ridică, își scutură c'un aer grăbit rochia peste tot sfâșiată, care abia își mai păstra vechia culoare roșie, puse păpușa în buzunar și, c'o voce limpede și răsunătoare, mă întrebă:

— La ce te uiți?

Ea putea să aibă cam unsprezece ani; era subțire, slabă. Ea mă fixă cu luare aminte și sprâncenele sale tremurau într'una.

— Ei bine, urmă ea după un minut de tăcere, ce vrei?

— Nimic.... Joacă-te.... Eu voi pleca, îi răspunsei.

Atunci ea făcu un pas cătră mine, fața sa se posomorî și, cu o expresiune de desgust, ea îmi zise cu vocea ridicată și limpede:

— Hai cu mine... Tu îmi vei da 15 copeici.

Eu nu înțelesei numai decăt; dar îmi

amintesc că m'am înfiorat pretimțind ceva grozav.

Ea se apropie foarte mult de mine se alipi de corpul meu și, urmărindu-mi privirea, urma să-mi vorbească c'o voce monotonă și slabă:

— Să mergem... Eu nu mai am chef să cutreer strada... spre a căuta un bărbat...

De altfel nici nu pot să ies din casă... Amantul mamei mi-a vîndut rochia... el și-a cumpărat rachiul... Să mergem!...

Cu blîndețe și fără a vorbi o respinsei. Ea mă fixă c'un aer bănuitor și părea a nu înțelege; buzele sale se mișcau spasmodic. În fine, ea își ridică capul și, privind undeva în sus, cu ochi limpezi și triști, mult deschiși, zise c'o voce înceată și plictisitoare:

— Nu face mofturi... Tu crezi... pentrucă sunt mică... că voi striga... să n'ai frică... altădată, e adevărat, strigam... dar acum...

Și, fără a termina, ea sculpă c'un aier de nepăsare. Eu mă depărtaî, ducând în suflet o groază de nespus și privirea ochilor limpezi ai copilei.

Maxim Gorki.

(»Noua Rev. Rom.«) (Trad. de George Retez.)

Comerțul austro-ungar în primejdie. »Neues Wiener Tageblatt« publică un articol, intitulat »Periclitarea comerțului nostru balcanic«, în care se ocupă în primul rând de convenția comercială cu Serbia, spunând că starea fără convenție de până acum a cauzat Austro-Ungariei mari pagube, mai ales în ce privește exportul de manufacturi, de ferării și mașini. Ziarul atrage atențiunea celor în drept asupra pericolului care amenință comerțul monarhiei în caz dacă această stare ar fi de lungă durată. Concurența străină s'ar încuibă în Serbia în așa fel, ca mai târziu, după restabilirea stărei normale, Austro-Ungaria numai cu greu ar putea recuceri vechea ei poziție în Serbia. Vorbind de convenția comercială cu România, ziarul citat spune că punerea în vigoare a acestei convenții e tot atât de importantă. Votarea convenției cu România trebuie să aibă prioritatea cu ocaziunea deschiderii parlamentului la toamnă. Cu toate că exportul monarhiei în România încă n'a suferit din cauza concurenței, trăgănarea acestei chestiuni totuși ar însemna o pierdere pozitivă. Ziarul relevă la sfârșit că nici convenția cu Bulgaria încă n'a fost încheiată.

Călători francezi în România.

Un apel al »Minervei« cătră fruntașii țării.

Am vestit pe cetitorii noștri, că un mare grup de fruntași ai vieții publice franceze, din diferite ramuri ale activității intelectuale — teoretice și practice — vor cerceta în curând România, spre a ne cunoaște mai de aproape și a lega iarăși după atîta vreme de nepăsare, bunele raporturi de prietinie și de comunitate culturală latină între noi și gloriosul popor francez

Excursiunea este organizată de cătră cercul publicațiunii »Revue generale des sciences« din Paris, ceea ce arată îndeajuns însemnătatea vizitei ce ni se va face. Călătorii francezi au de gând să studieze în drumul lor, pe lângă țara noastră, și partea din sudul Rusiei, Bulgaria și Turcia.

Îndoesebi cătră noi, ca frații lor români, Francezii se întorc cu toată încrederea și simpatia, convinși pe drept cuvânt că vor întimpina aceea veche ospitalitate și dragoste, despre care vorbesc cu recunoștință atîtea memorii de odinioară ale călătorilor francezi.

Ziarele pariziene țin se accentueze de pildă, că în România mai ales, excursioniștii francezi vor căuta să stea de vorbă pe îndelete cu înalții funcționari, cu învățații și cu artiștii țării. Marele ziar »Journal des Débats« mai adaugă, că »simpatiile Românilor pentru Franța sunt prea cunoscute, și pe a mai fi nevoie să se inziste asupra marelui interes al șederei unei întregi cruciade franceze în oaza latină din Europa centrală«. În acelaș timp presa franceză scrie cu elegii despre opera economică, politică și socială, săvârșită de Români în scurtă vreme.

Tocmai această grabnică transformare a României vreau să o cunoască mai de aproape cei peste 200 de excursio-

niști francezi, tot oameni de seamă, mari comercianți și industriași, economiști, financieri, medici, savanți, profesori ai Sorboniei și ai colegiului de Franța, membri ai Academiei de științe și publiciști de mîna întâia.

Ne aducem aminte, că presa pariziană anunșase »cruciada« culturală a fruntașilor francezi încă de acum câteva luni, pe când »Le Temps« și alte ziare mari constatau cu grije și cu darere înstrăinarea mai nouă dintre Franța și noi, precum și cuceririle statornice ale culturai și civilizației germane în România.

Primirea foarte călduroasă a Prințului moțenitor german în București, pe urmă vizita Arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia, cu manifestațiunile elocvente ale prietiniei austro-române și cu ascușitul politic al acestei vizite îndreptat contra politicii de naționalități a Maghiarilor, au avut darul să trezească și în Franța simpatiile și interesul de odinioară pentru Români și pentru poporul românesc de prelungindena. Ca ș atuncia, noi ne bucurăm din toată inima, și acum de aceasta înouă simpatie a Franței și a Francezilor. Interesele noastre politice, economice și culturale, pot numai câștiga din strângerea legăturilor cu Republica feanceză.

Facem deci un apel călduros cătră guvernul țării, cătră toți oamenii noștri politici de frunte, cătră toți savanții, profesorii, artiștii și publiciștii noștri, cătră toți reprezentanții finanțelor, agriculturii, comerțului și industriei noastre, să se organizeze în comitete pentru găzduirea și conducerea »cruciadei« culturale franceze. Numărul cel mare și valoarea personală a excursioniștilor, scopurilor științifice și sociale cu care vin la noi, foloasele neprețuite pe care statul și neamul nostru le vor putea avea pe urma impresiunilor și cunoștințelor ce vor duce cu sine distincții călători, toate acestea trebuie să ne îndrumme a ne organiza cât mai curând, în chip cât se poate de apusean, spre a fi cu totul la îndemîna călătorilor francezi, precum se cuvîna din partea unui stat și a unui popor socotit ca sentinela a culturii europene din Orient.

Și Români buni din Bucovina își au Liga lor. Scopul acestei societăți este în primul rând de a sprijini elementul românesc și pe coloniștii români, în localități cu populație mixtă, unde primejdia înstrăinării amenință mai mult.

Spre acest scop Liga bucovineană și-a propus a cumpăra pămînturi și unelte de agricultură, cari vor fi împărțite între țărani români cu un preț convenabil. În multe din satele cutropite de rutenii, cari au acaparat totul, în timpul din urmă, grație sprijinului ligei, țărani români și-au răscumpărat vechile lor pămînturi. Tot deodată liga sprijinește înființarea societăților cooperative sătești, cari în aceste timpuri singure pot lupta cu succes în contra exploatorilor străini. Liga Românilor din Bucovina este astăzi unica societate de organizație națională. Odată înființată în capitala țării, »Liga« a început a lucra pentru înființarea filialelor ei în diferite orașe bucovinene.

Zilele trecute s'a ținut la Suceava adunarea membrilor pentru înființarea filialei de aici. Adunarea la care au participat Români din toate clasele sociale s'a ținut ducă amiază în grădina școlii române. Sute de Români s'au înscris în această societate, dela care așteptăm o muncă rodnică în viitor.

Impăratul Wilhelm și Maj. Sa Monarchul la manevrele austriace.

Din Grossmeseritsch se anunță, că împăratul Wilhelm a sosit altăieri aci și a fost salutat de Maj. Sa Monarchul, de arhiduci, de ofițerii cari au conducerea manevrei, de primar și de municipalitate. Întrevederea celor doi suverani a avut caracterul obișnuitei cordialității dintre cei doi aliați.

Di pă-țe împăratul a salutat pe arhiduci, pe ministrul războiului, pe șeful de stat major, au urmat prezentările primarului municipalității și celorlalte personalități. Impăratul Wilhelm s'a retras apoi în apartamentele, ce i-s'au rezervat și unde i-s'a făcut puțin în urmă o vizită de cătră Maj. Sa. — Arhiducele Francisc Ferdinand a făcut cuno cutoșterii german planul manevrelor. Un prînz a urmat apoi la care au luat parte cei doi împărați și ceilalți oaspeți și manevrelor printre cari șeful de stat major român, generalul Gr. Crăiniceanu, care a fost prezintat suveranului Germaniei încă înaintea prînzului de aghiotanții Maj. Sa Monarchului nostru.

Din Iglau se anunță, că Miercuri la orele 4 după amiază a sosit aci împăratul Wilhelm. Orașul era bogat pavazat. Mulțimea i-a făcut ovațiuni. Împăratul a fost primit de arhiducele Francisc Ferdinand, de guvernatorul provinciei, de primarul orașului. Suveranul Germaniei a sărutat pe arhiduce.

Primarul din Iglau a salutat pe împărat în numele bătrânului oraș Iglau, rugând pe suveran să primească ovațiunile cu cari îl întâmpină locuitorii și cari se adresează credinciosului aliat al împăratului Austriei, ca on omagiu de grațitudine neștearsă.

În automobil, împăratul cu arhiducele Francisc Ferdinand a străbătut orașul trecând prin fața corporațiilor înșirate sub drapele, ale Germanilor din localitate și împrejurimi și a unei număratoase mulțimi.

Agitațiuni bulgărești nechibzuite.

Fac mare rău unii confrăți bulgari — scrie »Minerva« — că nu pierd ocazia de-a căuta să provoace agitațiuni nedrepte și nechibzuite în contra noastră, făcând o notă discordantă foarte urâtă cu neincetatele și numeroasele asigurări de prietenie, care ne vin tot din partea Bulgarilor.

Această politică în doi peri poate numai strica și cei dintâi păgubași vor fi înșiși vecinii noștri de peste Dunăre, cari totuși vorbesc adeseori așa de frumos despre interesele comune ale popoarelor din Balcani și despre necesitatea unei înțelegeri mai strânse ba chiar despre o »Uniune« a statelor balcanice...

În câteva rânduri am trecut cu vederea diferitele atacuri ale unei părți din presa bulgară la adresa României. Credeam că ele pornesc dela oameni fără de răspundere și așteptam să înceteze repede. Credeam că e vorba numai de o surprindere a bunei credinți bulgărești de către cine știe ce informatori de rea credință din Bulgaria ori de aiurea — poate chiar dela noi, pe unde unii Bulgari nesocotiți vreau să-și dea importanță pentru Bulgaria, prin batjocurirea ospitalității noastre.

Constatăm însă, cu părere de rău, că ne-am înșelat. Zilele acestea »Vestea Postă« din Sofia, organ de frunte, în legătură de aproape cu cercurile guvernamentale bulgărești a publicat un atac cu totul condamnabil la adresa noastră, vorbindu-ne de preținse prigoniri ale elementului bulgar din partea guvernelor românești și îndrăznind a face chiar o paralelă între soarta fraților noștri din Ungaria și soarta Bulgarilor dela noi.

Noi știm că populația bulgară din România se bucură de libera ei dezvoltare națională, — are școlile și bisericile ei nesupărate de nimeni. Mai știm că e ridicol să se compare soarta celor trei milioane de Români din statul ungar polițist cu soarta minorității de vre-o 40—50,000 Bulgari din statul românesc pur național.

Știm, tot-odată, că în Bulgaria de-a lungul Dunărei, trăiesc peste 100,000 de Români, cari au totuși numai două școli și biserici românești. Cu toate acestea nu facem caz de prigonirea Românilor din Bulgaria, ci dorim numai o chibzuială și corectitudine mai mare din partea vecinilor bulgari în judecarea raporturilor româno-bulgare. Atâta deocamdată.

STIRILE ZILEI.

— 28 August v.

Procesele »en masse« pentru numărul nostru jubilar, se apropie de stadiul pertractării. După cum suntem informați, procurorul din Târgul-Mureșului a isprăvit actele de acuză și zilele acestea vor fi prezintate autorilor.

Sinod. Duminecă se va întruni un sinod extraordinar al bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului. La ordinea zilei este cestiunea demisiunii majorității membrilor comitetului parohial, provocată la timpul său de cunoscutul conclud sinodal în afacerea salarisării slujbașilor bisericii Sf. Nicolae.

Societatea pentru fond de teatru la adunarea generală din anul acesta va avea și o expoziție de țesături și cusături românești, lucrate în atelierul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoara. Atragem atenția publicului asupra expoziției, la care obiectele sunt aproape toate de vânzare. Obiectele sunt cele mai variate: costume, plăci pentru bluze și cămeși de noapte pentru bărbați, surtuci pentru copii, jileuri cu cusături pentru domni, garnituri de fețe de masă pentru

cafea și coain, covoare, perdele, ștergere, ornate bisericesti și tot felul de țesături și cusături de podoabe, pentru altare, te-trapoade, și pe icoane, — apoi mici obiecte practice ca fugătoare, tablete, acoperitoare de pâine, de credenți și tot felul de țesături pentru menaj, ca ciarciafuri de pânză, mășărițe, ștergere de pâne, de farfurii, pocale și alte obiecte țesute și cusute. Se primesc și comande.

Congresul profesorilor români din Turcia. La 2 Septembrie st. v. va avea loc la Monastir deschiderea primului congres al profesorilor români, primari și secundari din Turcia. Congresul a fost organizat în vederea strângerei relațiilor de solidaritate între membrii corpului didactic român din Macedonia, dându-le ocaziunea de a se consulta asupra rolului educativ și social în cercurile românești din Turcia. Comitetul organizator de acord cu asociațiile culturale locale au proclamat pe d-l Tacit, inspectorul general al școlilor române, ca președinte de onoare al congresului. Programul congresului cuprinde discuțiuni asupra celor mai importante chestiuni, care ar putea servi la dezvoltarea învățământului limbei române în Turcia.

Cununie. Mariți Mureșianu din Piatra și Pompei Vlăduțiu din Fizeșii Gherlei anunță cununia lor ce se va celebra în Piatra la 19 Sept. n.

Avis. Am onoare a aduce la cunoștință On. Domni învățători, că »Intâia carte de cetire« precum și cartea a doua și a treia de Ioan Popescu au fost aprobate de înaltul ministeriu de culte cu datul de 10 August a. c. Nr. 72038. — Dr. C. Popescu protopop.

Cook și Peary. În urma știrii date de ziarul »Sun« din New-York că Peary are în deoli în privința afirmațiilor lui Cook, un ziarist l-a intervievat pe acesta în cursul nopții. Cook nu crede că Peary a putut face această declarațiune. Cook e decis să păstreze tăcere până ce va primi știri precise relativ la învinuirile ce i-se aduc. Dacă Peary va repeta cele spuse, răspunsul lui Cook nu va întârzia.

Un nou aeroplan românesc. Inginerul Vlaicu dela fabrica »Opele« din Russelheim, originar din Ardeal, de lângă Orăștie, cunoscut pentru mai multe invențiuni mărunte ale sale pe teroul mecanic, a construit mai nou un aeroplan despre care specialiștii spun cuvinte de mare nădejde. Încercările cele mai de pe urmă le-a făcut acasă, la noi, și au succes peste așteptare. Aeroplanul cel nou se zice că întrece în viteză pe toate celelalte din apus. D-l Vlaicu are de gând să treacă în România și să și pună invenția în serviciile statului român.

Țigani botezați. Zilele trecute orașul Turnu-Măgurele din România a fost te renul unei sărbători »înălțătoare«. O sută de faraoni s'au botezat în o zi, și alții douăzeci în altă zi, având cu toții de nănași domni și doamne din elita măgureană. Botezul l-au primit în legea ortodoxă creștină. Iată și câteva nume de ale celor botezați: Dărnuș Curt, Roua Dărnuș Curt, Francu Adăr, Curt Dărnuș Curt, Bairam Bălan, Mutcu Dărnuș, Rona Sărănu, Almuza Adăr, Adăr Mustafa, Boboc Muși.

Tolstoi conferențiar. Conte Lew Tolstoi a fost vizitat de cunoscutul deputat și publicist Sruwe, cărui i-a anunțat că a primit din Berlin propunerea să înă în acest oraș, conerînța pe care avea intenția s'o țină în congresul păcii din Stockholm. Impresariul berlinez i-a dat asigurarea pozitivă că poliția germană nu se va încumeta să-l cenzureze; în țara clasică a militarismului, Tolstoi va putea în toată libertatea să-și spună părerea despre război și militarism. Pentru o conferință de o oră, li s'a oferit lui Tolstoi un onorar de 5000 de franci cu condiția ca scriitorul filosof să țină zece conferințe. Dacă Tolstoi acceptă oferta, li se va plăti imediat întreaga sumă. Bătrânul literat încă n'a dat răspuns la propunerea în cestiune. E fapcă prezența lui Tolstoi într'un mare centru cultural din Europa, ar constitui un mare eveniment. Cu actualitate Tolstoi nu se află în... Europa, a dovedit odată mai mult modul cum a fost tratat secretarul genialului scriitor, expedit în Siberia numai pentru că Rusia oficială și autocrată n'a îndrăznit să-l trimită pe Tolstoi însuși...

Cheltuielile cu expediția lui Cook la polul Nord s'ar ridica la 45 mii de franci. Sania de aluminiu, pe care a întrebuințat-o Cook în călătoria sa la polul Nord, avea o greutate de numai 1 și jum. kgr. pe când sania cu care s'a dus pe vremuri Peary în oceanul Antarctic cântărea 9

kgr. Fratele lui Cook a declarat că în cunând celebrul explorator va face o expediție la polul Sud. Se știe că Drul Cook a mai luat parte la o expediție făcută de Gerlache la polul Sud. El era melicul, antropologul și fotograful expediției. E om foarte cinstit, foarte practic și energic. E în vârstă de 43 ani; e medic foarte bine văzut și s'a urcat pe cei mai înalți munți din America.

Se caută un medic român. Ar fi neșpus de bine venit un medic român în Ardasul (Erdőszáda) comitatul Sătmar, cum ni-se scrie. Terminul pentru concurs este 28 Septembrie a. c. și este de a se înainta oficiului pretorial din Baia-mare

Sfințirea de iconostas în comuna Copleanu, comitatul Solnoc-Dobâca, va avea loc în 19 Septembrie st. n. Cei cari n'au primit invitare particulară sunt invitați pe aceasta cale. Contribuțiile sunt a se trimite pe adresa curatorului prim, Kopleanu, u. p. Kaczkó. — *Comitetul bisericesc.*

Din balerină — avocat. O carieră ciudată a făcut Maria Rutkowska, prima balerină dela teatrul imperial din Petersburg. Ea și a luat rămas bun dela balet, și s'a înscris la facultatea de drept. Acum de curând a trecut cu un succes strălucit examenul de licență și s'a stabilit ca avocat în Elveția.

Principele moștenitor din Grecia. Cu ocaziunea plecării principelui moștenitor în Germania, populațiunea din Patras i-a făcut ovațiuni foarte călduroase. Principele a ținut mulțimei următorul discurs: »Vă mulțămesc pentru această primire călduroasă. Demonstrațiunea D-Voastră probează că regele poate să aibă încredere în poporul său.« Cuvintele principelui au fost acoperite de aplauze.

Cook și zărele americane. În America, mai nimeni nu voește să creadă în succesul expedițiunii lui Cook. Ziarul »New-York-Sun« între altele spune: »Nu se poate nega, că o altă întreprindere a lui Cook, acesiunea muntelui Mac Kinley din Alasca, a fost îndeplinită în împrejurări tot așa de stranii, ca și ultima sa călătorie științifică. S'a urcat pe acel munte fără conducător și savanții i-au arătat încredere ca astăzi. Drul Cook a fost însoțit în expedițiunea sa polară de doi eschimoși, dar nimeni nu și poate închipui că aceste două persoane pot fi considerate ca având competență în ceea ce privește știința.

O nouă afacere de spionaj german în Franța. Un mecanic de 19 ani în Reims a fost arestat pentru spionaj. El a declarat înaintea judecătorului de instrucție că a predat agenților germani Schwarz și Schultz în mai multe rânduri documente militare dela Metz și Strassburg, primind în schimb suma de 1800 de franci. Mecanicul a spus că și-a bătut joc de agenții germani, deoarece acele hârtii nu aveau nici o importanță. Se pare însă că mecanicul este șeful unei mari bande de spioni.

Congresul cofetarilor francezi. Pe la finea lunii Septembrie se va întruni în Paris un congres de cofetari. Punctul principal al programului lor între altele, o de a interzice de aci înainte prepararea prăjiturilor și cizonacilor de tot felul cu albu-mină uscată, gălbenuș de ou conservat prin antiseptice, cu zaharină, grăsimi și uleiuri minerale etc.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesază de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuholauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Aviz pentru înscrierile la gimnaziul nostru din Brașov.

În vederea aglomerării probabile a școlarilor veniți dela alte gimnazii la gimnaziul nostru din Brașov, — Direcțiunea școl. ne roagă să aducem la cunoștință tuturor, pe cari li privește, că:

a) în ziua de *Marți și de Mercuri* (1 și 2 Septembrie v.) se vor face înscrieri numai cu foșii elevi ai gimnaziului nostru și înscrierile pentru cl. I. gimnazială (fără considerarea că de unde vin elevii:

b) elevii veniți dela alte școli se vor înscrie numai *Joi* (în 3 Sept. v.) până la limitele impuse de încăperile școlare.

Este deci în interesul fiecărui școlar al gimnaziului nostru, ca neapărat să se prezinte *Luni sau Marți* la înscrieri, ca să nu rămână pe urmă fără loc în clasa sa!

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 10 Sept. Tratatul pentru stabilirea unui compromis între Cehi și Nemți, în vederea redeschiderei dietei boheme iarăș au rămas infructuoase. Negocierile vor fi reluate la Praga.

Diverse.

Martirii Polului. În urma descoperirii polului nord de către doctorul Cook și mai ales în urma conflictului ivit între Cook și Peary cu privire la verosimilitatea descoperirilor făcute de cel d'ntâi, credem interesant lucru a vorbi pe scurt de toți martirii polului, adică de acei nenorociți exploratori, cari aventurându-se pe mările de gheață pentru a găsi polul, nu și-au găsit de cât moartea. Cel dintâi care înfruntă necunoscutul, fusese Thornal, care în anul 1002 descoperi Esquimoși de către care fusese ucis. Cinci sute de ani mai târziu, portughezul Costa Real plecând în anul 1501 să descopere o altă cale spre Indii luă dramul polului și nu se mai întoarse. În anul 1533, Willugby și Cornil Durfosth porniră de asemenea spre pol. După un an însă Laponii le găsiră cadavrele amândouă înghețate. Richard Chancellor plecă spre pol în anul 1555 cu gândul că va găsi pe acolo mine de aur. Corabia sa însă face naufragiu și exploratorul se înecă. În anul 1578 Froshiber, își echipă 15 corăbii, cu ca e pleacă să cucerească polul. În drum însă tovarășii săi se îmbolnăvesc de scorbut și expediția este nevoită să se întorcă în Europa unde Froshiber moare de îndată ce ajunge.

În anul 1579 Humphery Gilbert și tovarășul său Stephanus Permanins mor amândoi, cel dintâi pe când se întoarce, iar cel d'al doilea pe când se ducea. Iohn Knight pleacă în anul 1606 și nu se mai întoarce, iar în 1608, Hudson este omorât de către echipajul revoltat. În anul 1721 expediția lui Barlow și David Vaughan disoare cu totul în ghețuri iar la 1735 locotenentul Laszenius împreună cu 52 de însoțitori mor de scorbut. Exploratorul Behring moare de frig în anul 1741 împreună cu francezul De L'Isle. În anul 1819 Hood moare asasinat de către tovarășii săi, Jules de Blosseville în anul 1833 iar Franklin în anul 1847. Bellot se înecă în anul 1857. Marea expediție a lui Greely are loc în anii 1881—82—83 pierde pe locotenentii Lockwood și Killingsburg și pe astronomul Israel. În anul 1896 André Fraenkel și Svendenborg pleacă cu balonul și nu se mai întoarce.

În schimb însă dacă 27 îndrăsneți exploratori și-au găsit moartea la polul nord, în ziua de 12 Septembrie a anului 1895 d-na Peary soția exploratorului în ceartă cu Cook dă naștere unei fetițe.

Iată dar singura dată când o expediție pornită spre pol se întorcea cu un membru mai mult!...

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Medicul român în Karlsbad

Dr. ENEA NICOLA

dela facultatea din Viena, dă consultațiuni în Karlsbad, Haus »Ametyst«.

Wällischhof,

sanat. ru franjat — după sistemul De Lahmann — cu toate înocmrile modern ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantice și sănătoase. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Să capetă pretutindeni

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Nr. 14340—1909.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru conferirea stipendiului de 800 cor. pe an, devenit vacant din fundațiunea Iosef Wehrmacher pentru studenți.

Deoarece acest stipendiu se poate conferi numai la studenți diliĝenți dar săraci fără deosebire de religie și naționalitate, născuți în partea Ungariei designată cu numele geografic „Ardeal“, cari studiază la o școală superioară, trebuie că petentul pentru acest stipendiu să devedească prin documentele necesare, că este elev la o școală înaltă (Universitate), sau la vre o instituțiune de învățământ și cultură numită în litera fundațiunii ecivalentă școlilor înalte (Universtăți) (Adecă Academiile politehnice, de științe Comerciale, de agricultură și forestiere, sau școlile înalte și academiile pentru arte), sau că și-a câștigat dreptul și maturitatea de a intra la una din școlile și institutele de cultură numite prin absolvirea cursurilor necesare la institutele pregătitoare. Petentul are mai departe a dovedi prin estrasul din matricole legalisat, că este născut în patria Ungariei designată cu numele geografic „Ardeal“, apoi print'un atestat dela pretura competentă, sau dela căpitanatul orășănesc că nici el, nici părinții, nici nașii săi nu posesă avere, precum și prin atestate de școală regulate să devedească progresele sale, purtarea sa morală bună, și cu deosebire sârguința sa.

Stipendiul se conferă pentru tot timpul studiului adecă până la complectarea presersă a studiilor. La cei ce studiază la școlile din streinătate se poate conferi numai după aprobare prealabilă a ministeriului. Această aprobare este a se cere și în cazul dacă stipendistul întru aceea are de gând a se înscrie la o instituțiune de învățământ în streinătate.

Dispozițiile mai amănunțite a literii fundațiionale referitoare la modul de plată și la alte condițiuni se pot afla la Magistrat.

Petițiunile timbrate în regulă și provăzute cu atestatele sus menționate sunt a se preda cel mai târziu până **Martî în 28. Septembrie a. c.** la 12 oare a. m. la subsemnatul Magistrat orășănesc,

Brassó, 1. Septembrie 1909.

(7.82 2) *Magistratul orășănesc.*

In fiecare zi:
Krenwürstel proaspeți.
Șuncă escelentă.
Costițe de porc fierte și nefierte.
 Cele mai fine
Cărnuri afumate (meze-uri)
 se capătă la
H. G. ZEIDNER,
 Brașov, Strada Hirscher.

Original Victoria,
Köhler,
Afraama,
Wittina,
Gritzner,
 sânt mașini de cusut de cea mai bună calitate.
 Fabricate de clasa primă în ce privește aranjamentul și executarea merărilor.
 Reprezentante de
MICHAEL MOOSER,
 Brașov, Strada Porții Nr. 39,
 mare atelier mecanic de reparaturi. Mașine de scris și Gramofoane se reparază.
 (715.1—10)

Ore de canto și pian.

Doamna Maria Dima (Strada Caterinei Nr. 18) dă instrucție în canto și pian începând cu **15 Sept. st. n.**

(690,4—8.)

Local pentru cafenea.

În piața mare din Szászsebes colț **este de inchiriat** un local pentru cafenea. Aceasta cafenea ar fi prima în orașul cu peste 8000 locuitori.

În anul viitor să încuartirează în casaruele acuma edificânde 3 Escadroane de călăreți.

Reflectanții la acest local au a să prezenta la subsemnatul institut de credit în timpul cel mai scurt pentru a să înțelege asupra eventualelor adaptări și aranjarea internă a catedrelei.

„Sebeșana“,

Institut de credit și economii, societate pe acții în Szászsebes (710—3—3)

De vînzare.

Casele sub Nr. 27 din Strada Orfanilor se vînde din mână liberă. A se adresa la Doamna Maria de Pruncul Brașov, sau la Domnul G. Orghidan, București, Strada Pânzari 11. (705,3—5.)

WILHELM SCHMIDTS,
 Frazeriile fină și de lux.
 Brutărie, Vînzare de făină.
 Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
 În fiecare zi se capătă de 3-5 fransele pro spete, și pâine de casă.
 Pâine neagră Graham proas, și a.
 C. zonal și Pizneți proaspeți în fiecare zi.
 La toate expozițiile unda s'au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Fundată la 1876.
INSTITUT ARTISTIC FOTOGRAFIC
JOSEF SCHULLER & SOHN
 mai înainte Leopold Adler,
BRAȘOV,
 Strada Porți Nr. 14.
 Lucru solid. — Prețuri solide

GEORGE BUCĂ
 croitor bărbătesc,
 Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.
 Confeționează:
Costume moderne.
Fason elegant.
 Depozit de
Stofe veritabile englezești.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
 se pot face ori și cand pe timp mai îndelungat sau iunare.

Deschidere de magazin cu haine!

Strada Porții nr. 9-11
 sub FIRMA

Izsák Henrik és Társa

aranjat după recerintele de astăzi cu haine de **bărbați, băieti și copii,**
 lucrate din cele mai fine și moderne stofe cu prețuri ieftine.

Este în interesul fiește-căruia, ca înainte de ce își cumpără haine, să ne cerceteze magazinul nostru aprovisionat bogat cu cele mai moderne haine cu prețuri ieftine.

Aranjament separat pentru haine de copii de 3-10 ani.
Bogat asortiment cu haine pentru școlari.

Serviciu punctual și cu atențiune.

Deviza magazinului:
Eftin, dar cu bani gata!

(708,6—20)

SANATATEA
 este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFRONT
 care este comod și modern.
 se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL
Mme B. GOLDSTEIN,
 Confeționare de corsete specialitate
 BRAȘOV, Strada Vîmpei Nr. 21

N. GRĂDINAR,
 BRĂȘOV, Strada neagră Nr. 1.
 Recomandă:
 Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
 " " " " " 4—
 " " " " " 4-80
 Liqueruri fine Rum-Jamaica. Iava.
 C. ba. Diferite soiuri de Cognac în buteli, și tot felul de mărfuri de băcănie.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL
 Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
 Prin etecul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicose la stomac și pântece, în contra căreilor și aerelii la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesaci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoco. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2 — Falsificațiie se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
 Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scuire și cu plumbul lui A. Moll
Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răcoă. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.
 Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b. Cinci bucăți cor. 1.80
 Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL** Wien, I. Tuchlauben 9 c. și rez. furnisor al curții imperiale
 — Comande din provinciă se efectuează diuine prin rambursă postală —
 La depozite se se cêră anumit preparatele provădure cu i călitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
 Depozite în Brașov: la d-nii farmacești *Ferd. Jekelius, Victor Roth* și en gros la *D. Eremias Nepoșii.*

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fieri se vînde la zaraful Dumitru Pop, la tucungeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepoșii.

V. Brașov